Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Heidi Marie Gabler	77 64 22 31	03.04.2014	2014/2159 - 3	433.52
		Deres dato	Deres ref.	
		31.03.2014		

Nils Ole Henrik Oskal
Sagelvvatn
9050 Storsteinnes

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Mauken

Søknad om skadefelling av gaupe ble mottatt per telefon den 31.03. 2014. Det ble søkt om skadefelling på to gauper i området Mauken, Brenna, Kalvehauet, Helge-Mauken, Nitindan, Melkevatnan.

–Vedtak–

Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av gaupe. I avgjørelsen er det lagt vekt på at søknaden gjelder et prioritert område for gaupe, at antall registrerte ynglinger av gaupe er redusert de siste årene, og at det er en risiko for å ikke oppfylle nasjonale bestandsmål for gaupe i regionen.

Vedtaket kan påklages inne tre uker til Miljødirektoratet. En eventuell klage skal sendes til Fylkesmannen.

Grunnlag for avgjørelsen
Vedtaket er gjort med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77 jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9 og § 13.

I region 8 ble fylkesmennene delegert myndighet til å fatte vedtak om skadefelling på gaupe, med en kvote på tre betingede fellingstillatelser på gaupe f.o.m. 16.2.2014 t.o.m. 31.5.2014.

Videre politiske føringer og lovverk som ligger til grunn er:
- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov av 29.5.1981 om viltet (viltloven)
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Rovviltforliket 2011, representantforslag 163 S (2010-2011) og Stortingets behandling 17. juni 2011
- Brev fra Miljøverndepartementet av 25.8.2011 om «Videre oppfølging av rovviltforliket 2011»

Internasjonale avtaler og rammer
Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage

nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes. Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer
Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S.nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene) sier at
Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (…)
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (…)
Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttak ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.
Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (…)
Rovviltforskriften § 1 sier at:

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.
Fylkesmannen kan iverksette felling etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i rovviltforskriften § 9 jf. § 1 og § 6. Av rovviltforskriften § 9 går det frem at det særlig skal tas hensyn til:
a, områdets betydning som beitemark
b, skadens omfang og utvikling
c, potensialet for fremtidige skader
d, muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6.

Bakgrunnen for søknaden
Bakgrunnen for søknaden er store tap av rein til gaupe i vinter, mest voksne drektige simler. Tapene fortsetter. Søknaden oppgir at det er funnet 5 kadaver de siste to døgnene. Det søkes om skadefelling på 2 stk gauper. På telefon med Tore Oskal 1.april ble det opplyst at det er funnet godt over 40 kadaver siden først i november 2013 og at det er registrert 7 nye kadaver de siste dagene. Det er sett tre gauper samtidig i området og et enkeltindivid. Simlene blir mye uroa når det er så mye gauper i området og det hender de kaster kalvene hvis de blir mye jaget.

Fylkesmannens vurdering av søknaden
Troms er en del av forvaltningsregion 8 for rovvilt, Troms og Finnmark. Det nasjonale målet for ynglinger i region 8 (Troms og Finnmark) er 10 ynglinger, hvorav seks ynglinger skal være i Troms. Forvaltningsplanen for rovvilt legger opp til en differensiert forvaltning, og Mauken er et prioritert område for gaupe (A-område). Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. En må forvente en viss predasjon i et område som er prioritert til rovdyr.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Kunnskapen om forekomst av naturmangfold og konsekvenser av tiltaket skal være god nok til å fatte en beslutning (§8).

Dersom man er usikker på konsekvenser for viktig naturmangfold skal det vurderes om føre-var prinsippet (§ 9) skal legges til grunn for å ikke gjennomføre tiltaket. Det skal også gjøres en vurdering av den samlete belastningen tiltaket vil medføre på naturmangfold i planområdet (§10). Det skal velges utforming og lokalisering som unngår eller gir minst mulig tap av biologisk mangfold (§12) og eventuelle kostnader ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver (§11).

Fylkesmannen har vurdert beslutningsgrunnlaget i denne saken som godt. Årlige rapporter fra Scandlynx og Rovdata på bestandsstatus for gaupe har bidratt til god kunnskap både om gaupas bestandssituasjon regionalt og nasjonalt, og om hvilke effekt felling vil ha på bestanden.

Bestandssituasjonen beregnes ut fra gjennomsnittet av antall ynglinger de siste tre år. Snittet for siste tre år (2011-2013) i region 8 er 11,5 ynglinger av gaupe. Siste registreringsperiode er det registret 2-3 familiegrupper av gauper i Troms, en av disse er dokumentert i Mauken. I årene 2010, 2011, 2012 og 2013 er det registrert 9, 5, 5, 6 og 3 familiegrupper av gaupe i Troms. Dette vil si at antall registrerte ynglinger av gaupe er redusert de siste årene, og at det er en risiko for at antall gaupeynglinger går under det bestandsmålet som er satt både for Troms og for regionen.

Vi er kjent med at det er en oppfatning at det er mer gaupe i Troms enn det som blir registrert i Rovdata. Som forvaltningsmyndighet legger vi til grunn de offisielle tallene som produseres av Rovdata. Vi legger også til grunn at det i region 8 brukes et forhåndstall på 6,14 for antall individer pr familiegruppe. Målet om 6 ynglinger/familiegrupper i Troms betyr derfor at forvaltninga legger til grunn at det er flere gauper.

Vi legger også til grunn kunnskap fra Miljødirektoratet som konstaterer at bestanden av gaupe det siste året ligger under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Før jakt i 2013 ble det påvist 59 familiegrupper og det er fjerde året på rad at det er en reduksjon i antall familiegrupper av gaupe på landsbasis. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke er nådd på landsbasis.

Gaupebestanden skal i utgangspunktet beskattes gjennom kvotejakt, og rovviltnemnda for region 8 satte en kvote på 5 gauper i Troms for kvotejakta i 2014. Denne kvota settes ut i fra beregninger om hvor mange dyr som kan tas ut for å oppfylle bestandsmålet på 6 ynglinger. Det vi si et mål om å forvalte bestanden så presist som mulig på bestandsmålet. Gaupejakta ble avsluttet 31. mars da hele kvota på fem dyr var tatt ut. En gaupe ble felt i Mauken.

På grunnlag av denne kunnskapen legger vi til grunn at det er en risiko for at antall ynglinger i fremtiden kan bli mindre enn bestandsmål både for Troms og region 8. Føre var prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 kan legges til grunn for å ikke ta ut flere individer nå. Tallene fra resten av landet viser at gaupa nå er utsatt for en samlet belastning som fører til at bestandsmålet på landsbasis ikke nås og en risiko for at målet i naturmangfoldloven § 5 ikke oppfylles.

Det er et relativt omfattende skadebilde i denne saken. Vi er oppdatert fra SNO på skadebildet. Det er store tap av rein til gaupe gjennom vinteren fra begynnelsen av november.

Ti rein er dokumentert/antatt drept av gaupe den siste uken, noen kan være tatt noen dager tidligere.

Fylkesmannen vurderer det slik at det på grunnlag av kunnskap om gaupebestanden må være en høy terskel for å gi skadefellingstillatelse, og at føre var prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 bør tillegges vekt i denne saken. Vi har da lagt til grunn at antall registrerte ynglinger av gaupe er redusert både i Troms og resten av landet. Vi legger også til grunn at søknaden gjelder et A-området for gaupe og at terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Vi legger også til grunn at reindrifta har krav på å få utbetalt erstatning for tapene av rein til gaupe i denne saken.

Konklusjon
Fylkesmannen finner ikke grunnlag for å gi en skadefelling på Gaupe i Mauken nå.
Det er lagt avgjørende vekt på at området er et A-området for gaupe og at det er en risiko for å ikke oppfylle nasjonale bestandsmål for gaupe. Det er også lagt vekt på at kvota ble tatt ut for kvotejakt på gaupe i 2014.

Med hilsen

Evy Jørgensen
miljøverndirektør

Heidi-Marie Gabler
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.